

Tilt

LAAT DE LETTEREN LEVEN

JAARVERSLAG

2018

INHOUD

BESTUURSVERSLAG TILT 2018

Inleiding	5
1 Wat is Tilt?	7
1.1 Missie	7
1.2 Visie	7
1.3 Kernactiviteiten	7
2 Organisatie	8
2.1 Personeelsbeleid	8
2.2 Bestuur	8
2.3 Directie en team	8
2.4 ANBI status	8
2.5 Meerjarenondersteuning	8
2.6 Samenwerking	10
3 Activiteiten 2018	11
3.1 Podium	11
3.2 Talentontwikkeling	16
3.3 Residenties/ Publicaties	20
4 Publiek	22
4.1 Publieksbereik activiteiten Tilt 2018	22
4.2 Doelgroepen	23
5 Tilt Financieel	25
5.1 Eind 2018: Hoe staat Tilt ervoor?	25
5.2 Begroting 2019	25
5.3 Risico's	26
JAARREKENING 2018 STICHTING TILT	
BALANS STG TILT PER 31 DECEMBER 2018	28
EXPLOITATIEREKENING STG TILT	30
EXPLOITATIEREKENING PROJECTEN STG TILT	34
EXPLOITATIEREKENING ORGANISATIE	38
Toelichting op de balans 2018	42
Toelichting op de exploitatierekening 2018	44
Goedkeuring	47
Controleverklaring	48

INLEIDING

Iets meer dan twee jaar geleden ontving Tilt subsidie van de Provincie Noord-Brabant, de Gemeente Tilburg en het Nederlands Letterenfonds om te werken aan een goede literaire infrastructuur in Noord-Brabant. Eind 2018 zijn we halverwege deze periode en maken we de balans op. Sommige projecten gingen dankzij onze bemoeienis vliegen, enkele moesten we bijsturen. Samenvattend kunnen we met overtuiging stellen dat we op de goede weg zitten. Door regionaal aan de infrastructuur te werken, versterken we de sector ook landelijk. Zo ontdekt Tilt schrijftalent in de regio dat anders minder snel opgepikt zou worden. We dragen bij aan een levendig literair klimaat in heel Nederland.

In dit bestuursverslag blikken we terug op het jaar 2018. We laten zien welke doelen we inmiddels bereikt hebben en waar nog uitdagingen liggen.

Tilt stoelt op drie pijlers: **podium**, **talentontwikkeling** en **publicaties** (residenties). Alles wat we organiseren, valt onder een of meerdere van deze pijlers. De activiteiten die we organiseren en de publicaties die we uitbrengen staan nooit los van elkaar. Alles is met elkaar verbonden en dient een hoger doel: We maken de letteren in Noord-Brabant tot een levendig onderdeel van de kunstsector. Door ervaring leren we wat werkt en wat niet.

In 2018 zochten we voor het eerst de verbinding met het bedrijfsleven door middel van auteursresidenties. Op deze manier verwerven we niet alleen meer eigen inkomsten, maar zorgen we dat literatuur midden in de maatschappij komt te staan.

1 WAT IS TILT?

1.1 Missie

Tilt vertelt verhalen. Of dat nu op een podium, in een boek, een podcast of een graphic novel is; alle verhalen beginnen bij de taal. Schrijvers, performers en dichters brengen via taal hun verhalen tot leven. Tilt tilt ze hoger door het organiseren van auteursresidenties, programma's en festivals.

Doelstellingen

- Talentontwikkeling in Noord-Brabant en Vlaanderen
- Ander, nieuw publiek bereiken voor literatuur
- Literatuur samenbrengen met andere kunstdisciplines

1.2 Visie

Tilt laat de letteren leven, dat is ons het motto van Tilt. Tilt brengt literatuur tot leven voor een breed publiek, op de meest uiteenlopende manieren, met oog voor landelijk bekend en regionaal talent. Een belangrijk punt in deze benadering is het zoeken naar een raakvlak van literatuur met andere disciplines, vanuit de overtuiging dat juist op het raakvlak van disciplines innovaties ontstaan en verrassende cross-overs opbloeien.

1.3 Kernactiviteiten

- Talentontwikkeling in de provincie Noord- en Vlaams-Brabant
We richten ons op nieuw talent met het traject Talent op Tilt, dat eind 2018 overging in WOLK (zie III talentontwikkeling) Ook ondersteunen we gevestigde schrijvers door ze opdrachten te verschaffen.
- Meer publiek en ander, nieuw publiek bereiken voor literatuur
Om ander en nieuw publiek te bereiken, organiseert Tilt residenties in verschillende steden en gaan we samenwerkingen aan. Literair geïnteresseerd publiek bereiken we met het Tilt Festival waar we een cross-over programmering realiseren, om zo meerdere (in leeftijd en opleiding gedifferentieerde) doelgroepen aan te spreken.
- Literatuur samenbrengen met andere disciplines
We streven ernaar om in alle publieksactiviteiten een cross-over programmering te realiseren, binnen ons eigen festival, door de samenwerking met en programmering op andere festivals en podia en door het starten van een nieuwe activiteit rondom non-fictie. Belangrijk voor de programmering van onze activiteiten is dat ze multidisciplinair is, dat er gewerkt wordt met partners in en buiten de regio en dat er lokaal en nationaal talent staat.

2 ORGANISATIE

2.1 Personeelsbeleid

Tilt houdt zich in de periode 2017–2020 aan de Governance Code Cultuur. We doen dit open en transparant, in een bestuur-directie model. Tilt heeft drie medewerkers in (deeltijd) dienst, waardoor de organisatie meer continuïteit krijgt. Hiernaast hebben we een flexibele schil van vertrouwde zzp-ers, die we inhuren op projectbasis (voor bijvoorbeeld het Tilt Festival, WOLK of NONF).

2.2 Bestuur

Het bestuur van Stichting Tilt bestond in 2018 uit drie personen: Annemie Jans (voorzitter), Annemarie Pijnappel (secretaris) en Herman Horst (penningmeester). Het bestuur past de Governance Code Cultuur toe en blijft deze jaarlijks toetsen. In 2018 kwam het bestuur vijf keer bij elkaar volgens een vast vergaderschema.

Het bestuur is onbezoldigd. De leden van het bestuur genieten geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op een vergoeding van de door hen, in de uitoefening van hun functie, gemaakte kosten. Deze kosten worden altijd eerst goedgekeurd door het bestuur

2.3 Directie en team

Bijke Aarts is vier dagen in de week werkzaam als directeur. Hiernaast is Femme van de Berg 24 uur in de week in dienst als productieleader, en Fran van den Bogaert als communicatiemedewerker voor 16 uur in de week, met een tijdelijke uitbreiding naar 24u van 1 januari tot 31 maart 2018 en van 1 oktober 2018 tot 31 maart 2019. Programmamakers Mijke Pol en Anneroos Goosen zijn voor 16 uur in de week ingezet als zzp-ers. De stagiaires van 2018 waren Lynn van Ewijk (Radboud Universiteit Nijmegen), zij werkte tot april 2018 aan het bedrijvenproject Tilt Inc., en Nick Peters (Fontys Hogeschool Journalistiek) die van november 2018 tot februari 2019 een literatuuronderzoek naar het bereiken van een nieuwe, meer cultureel diverse, doelgroep voor Tilt deed. Tilt werkt ook met een vaste vormgever, Janine Hendriks van Kaftwerk, en fotograaf, William van der Voort van Cloakture.

2.4 ANBI status

Tilt staat bij de Belastingdienst geregistreerd als een Culturele ANBI: Algemeen Nut Beogende Instelling. Het fiscaal nummer is NL8501.41.035.B01.

2.5 Meerjarenondersteuning

De organisatie Tilt wordt mogelijk gemaakt door de structurele ondersteuning van de gemeente Tilburg, de Provincie Noord-Brabant en het Nederlands Letterenfonds. Aanvullend ontvangt Tilt projectondersteuning van particuliere fondsen en sponsors.

2.6 Samenwerking

We hebben in 2018 ons netwerk verder uitgebreid met nieuwe schrijvers, lezers en publiek, die elkaar ontmoetten tijdens verschillende activiteiten. Zonder schrijvers, geen Tilt. De belangrijkste partners van Tilt zijn natuurlijk alle schrijvers uit Nederland en Vlaanderen: jong en oud, lokaal talent en landelijk bekend, gevestigd of juist nog niet gedebuteerd.

Tilt werkt nauw samen met partners in Noord-Brabant. De Bibliotheek Midden-Brabant, Theater De Nieuwe Vorst, Kras2, Fontys Hogeschool van Journalistiek, Tilburg University, Fontys Hogeschool, de boekhandels uit Tilburg, Breda en Eindhoven, Theaters Tilburg, Stichting Cools en Kaftwerk zijn onze vaste samenwerkingspartners.

Met onze partners van Het Zuidelijk Toneel, de uitgeverijen Atlas Contact, Vrijdag en De Geus, literair tijdschrift DW B, Vlaams-Nederlands huis deBuren en De Groene Amsterdammer werd het talentontwikkelingstraject Talent op Tilt voor de tweede keer gerealiseerd. Met Poetry Circle Nowhere en Watershed Eindhoven hebben wij gewerkt aan de plannen en uitvoering van WOLK – de nieuwe versie van ‘Talent op Tilt’.

De uitgeverijen Pluim en Das Mag waren partner bij het uitgeven van de boekjes van onze writers in residence, Maartje Wortel en Lieke Marsman. En met journalistiek platform de Correspondent, festival Graphic Matters en ateliercomplex Electron in Breda organiseerde Tilt NONF, een literaire non-fictie middag in Breda.

Last but not least: onze sponsors en subsidiegevers: Het Nederlands Letterenfonds, de Provincie Noord-Brabant, Gemeente Tilburg, Gemeente Breda, Fonds 21, en alle andere sponsors en subsidiegevers die Tilt de afgelopen jaren hebben ondersteund.

3 ACTIVITEITEN 2018

In 2018 organiseerde Tilt verschillende activiteiten om de drie pijlers waar de organisatie op stoelt – podium, talentontwikkeling en residenties – te versterken. We bespreken de activiteiten per pijler.

3.1 Podium

Tilt biedt schrijvers een podium. Online, tijdens onze evenementen en door de uitgave en verkoop van hun werk. We lichten een aantal evenementen uit, want in 2018 vond er opnieuw een editie van het Tilt Festival plaats, organiseerden we voor het eerst NONF en startten we met Vorst op Tilt.

PODIUM I Tilt Festival – een nieuw jasje

In 2017–2018 nam het team Tilt Festival eens goed onder de loep. Hoewel het festival nog steeds onze grootste activiteit is, de spil van de literaire programmering, zien we het nu in de context van een volledig jaarprogramma. We ambiëren niet een almaar groeiend festival te zijn, maar blijven een experimentele ruimte voor publiek en schrijvers. Het festival bleef zich met name richten op het combineren van jong talent en meer ervaren auteurs. Ook bleven de *cross-over* en het experiment centraal staan. Tilt koos er dit jaar voor om meer geëngageerd te programmeren. Dat wil zeggen dat we een actueel thema kozen voor het festival, te weten *privé*. Tilt wil midden in de maatschappij staan, zonder een standpunt in te nemen. We blijven nadrukkelijk een vrijplaats voor de literatuur en voor de kunst. En kunst werpt eerder vragen op dan dat ze stellingen poneert. Om Tilt bij een breder publiek bekend te maken, begonnen we in 2018 met Straat op Tilt. Dankzij Straat op Tilt konden wij de gehele Boekenweek omarmen. Op de eerste zaterdag van de Boekenweek hadden we het straatprogramma, de dag erna de première van een grote documentaire over de Tilburgse dichter Jasper Mikkers, op vrijdag 16 maart een speciale filmavond en op 17 maart sloten we de Boekenweek af met de hoofdavond in theater de Nieuwe Vorst.

■ Straat op Tilt : 10 maart 2018 / publieke ruimte

Op de eerste zaterdag van het Tilt festival 2018 organiseerden we een gratis toegankelijk literair programma op de Tilburgse markt. Ook hadden we verspreid door de stad poëzie opgehangen in pashokjes en gaven de Tilburgse bakkers hun brood mee in poëtische broodzakken. Dat deden we om meer mensen uit de stad te betrekken bij Tilt. We zijn ervan overtuigd dat als we beter zichtbaar zijn in de publieke ruimte, we – op termijn – meer bezoekers kunnen verwachten tijdens onze betaalde activiteiten. Bovendien brengen we mensen die normaal gesproken nooit op ons festival zouden komen ook in contact met literatuur.

Op de Tilburgse warenmarkt werden voorbijgangers getraakteerd op poëzie die geschreven werd door leerlingen van basisscholen uit de cultureel diverse wijken in Tilburg Noord. Ter voorbereiding volgden de leerlingen een lessenreeks op school. Ook konden marktbezoekers een tas of kledingstuk laten bedrukken met een illustratie en tekst, en maakten mensen in de bibliotheek getoond poëzie op hun mobiele telefoon.

Het Straat op Tilt-programma was laagdrempelig en geschikt voor een breed publiek. Het publiek werd verrast met de pop-ups en door ons gefeliciteerd met het begin van de Boekenweek.

■ **Première documentaire Jasper Mikkers: 11 maart /150 bezoekers**

“Ik heb sterk het gevoel dat ik pas besta als ik beschrijf wat ik heb beleefd. Wat nooit is vastgelegd heeft nooit bestaan.” Aldus de Tilburgse dichter Jasper Mikkers. Hij bestormde de literaire wereld als de mysterieuze Tymen Trolsky, schreef dichtbundels en romans, was stadsdichter van Tilburg, en wist zich al die tijd verweven met zijn katholieke Brabantse geschiedenis. De documentaire *Dichter tegen de tijd* volgt de schrijver, zijn muze Daisy, het dorp van zijn jeugd, het seminarie waar hij les kreeg. De regie is van Annelotte Verhaagen, die met John Albert Jansen ook het scenario schreef. Zij schetsen een beeld van het onconventionele leven van een Brabants fe-nomeen. Tilt besloot de première op te nemen in het festivalprogramma, zodat deze bijzondere documentaire over een van Tilburgs bekendste dichters een grote doelgroep zou bereiken. Dat lukte: de grote zaal van theater de Nieuwe Vorst zat bomvol.

■ **Lieke Marsman & Creative Writing: 14 maart 2018 / 30 studenten**

Ruim dertig studenten van Fontys gingen op donderdag 14 maart in gesprek met Lieke Marsman over haar schrijverschap. We legden de basis voor een nauwere samenwerking met de minor Creative Writing. De ambitie van Tilt is om in 2019 zo veel mogelijk studenten van de minor op het festival te hebben.

■ **Filmavond: 16 maart 2018 / 39 bezoekers**

Samen met Pop Up Cinema programmeerden we op vrijdag 16 maart een speciale Tilt-avond, met de film *Etgar Keret: een waargebeurd verhaal* en bijbehorende randprogrammering en interviews. Joubert Pignon schreef een nieuw verhaal in de geest van Etgar Keret en droeg dat voor. Animator Digna van der Put – die meewerkte aan de film – werd geïnterviewd.

■ **Hoofdavond Tilt Festival: 17 maart 2018 / 336 bezoekers**

Kleine zaal

De kleine zaal ging live met Radio WobTit. De Tilburgse bladen Wobby en De Titaan maakten voor de derde keer samen radio met interviews en voordrachten van festivalgasten, muzikale optredens, een Wobby masterclass en een Titaan quiz. In de studio werden onder andere geheimen van het publiek live in beeld opgetekend door huistekenaars Michiel van der Pol en Lukas Verstraete. Radio Wobtit werd gehost door Jeroen de Leijer en de interviews werden verzorgd door Lukas Meijsen. Gedurende de hele avond zat de kleine zaal bomvol.

Rode Salon

De Rode Salon was het kloppende hart van het festival. Tijdens het festival kon het publiek genieten van een zeer divers programma waarin *spoken word*, muziek en interviews elkaar razendsnel afwisselden.

Grote zaal

In de grote zaal brachten we de ultieme Tiltmix: gevestigde en nieuwe namen. Landelijk en lokaal talent. Crossovers, literaire voordrachten en gedegen interviews. Onder leiding van Patrick Nederkoorn en dankzij de swingende muzikale omlijsting van de huisband Funkanizers bood de grote zaal zó’n fijn programma dat bezoekers het moeilijk vonden niet de gehele avond in deze zaal te vertoeven. Ze zagen onder anderen Lieke Marsman, Maarten

van der Graaff, Micha Wertheim en Jaap Robben. Tijdens deze editie van Tilt hadden we extra aandacht voor de *graphic novel*. Daarom hadden we tijdschrift Wobby de opdracht gegeven een programmaonderdeel in de grote zaal te cureren. Zij brachten stripprofessor Joost Pollmann mee. Hij ging in gesprek met drie striptekenaars, rond het thema 'Feit en frictie'. Rooie Oortjes Cinema verzorgde het Gluren in de Kluis, waarbij je kon wel mooi je eigen kijkgaatje kiezen om door te koekeloeren. Documentair illustrator Jeroen Nissen exposeerde auteursportretten van schrijvers uit het Tilt programma. Afsluiter van de avond was Het Haagse Hausmagger met als frontman Theo Wesselo (Rembo van Rembo & Rembo).

PODIUM II NONF-onbevreesde non-fictie op het podium

4 november 2018/ 60 bezoekers

Non-fictie is een onderbelicht genre in literaire programmering. Het genre heeft bovendien een publiek dat we met onze programma's tot nu toe te weinig bereikten. In 2017 en 2018 deed Tilt onderzoek naar de mogelijkheden om een non-fictieprogramma neer te zetten in West-Brabant. Op 4 november 2018 vond het resultaat daarvan plaats: NONF, in Electron in Breda. Met NONF bracht Tilt een thematisch literair programma met een aanvullend dagprogramma naar het centrum van Breda.

De eerste editie van NONF droeg het thema *Practivisme*, naar het gelijknamige boek van auteur Eva Rovers. Zij schreef voor NONF een nieuw essay over hedendaags activisme, die in aanloop naar NONF werd gepubliceerd op de website van mediapartner De Correspondent. Auteur David van Reybrouck gaf een reflectie op het thema en het essay van Eva Rovers, en hij ging samen met Eva in gesprek tijdens NONF.

Van tevoren kreeg het publiek de kans mee te doen aan een fietstocht die de Blind Walls Gallery organiseerde. De tocht leidde langs verschillende muren in Breda, die door (inter)nationale kunstenaars beschilderd zijn. Een groeiende collectie van meer dan 80 muurschilderingen gemaakt door internationale kunstenaars. Iedere schildering is gebaseerd op een Bredaas verhaal dat past bij de locatie. De gidsen van Blind Walls Gallery vertelden over de kunstwerken, de makers en de verhalen die als inspiratie dienden.

PODIUM III Papia (Vorst op Tilt): 15 november /30 bezoekers

Vorst op Tilt is het nieuwe programma dat we maken in samenwerking met Theater de Nieuwe Vorst. Het idee is dat we onze krachten bundelen door literatuur en theater te combineren. We gaan gezamenlijk producties neerzetten die interessant zijn voor zowel de achterban van Tilt als die van de Nieuwe Vorst. We ambiëren met deze reeks een cultureel divers publiek te bereiken. Zo stond in 2018 de voorstelling *Papia* – over de oorsprong van het Papiaments en de talige mens- (geproduceerd door *Poetry Circle Nowhere*) op het programma.

PODIUM IV Kort & Laat i.s.m. de Nieuwe Vorst/ ongeveer 60 bezoekers/ gratis activiteit

In de zomer en in de winter van 2018 organiseerden Tilt & Theater de Nieuwe Vorst de voorleesavonden Kort en Laat. Deze avonden zijn gratis toegankelijk en bestaan uit het voorlezen van korte verhalen. Het publiek kan zelf verhalen meenemen. Een speciale editie werd georganiseerd tijdens Night University, een festival op de universiteit van Tilburg. Kort en Laat is makkelijk te organiseren, draagt bij aan het werven van een nieuw en enthousiast publiek voor Tilt, en kan bogen op een groot aantal enthousiaste voorlezers. We delen de liefde voor de literatuur hier op de meest elementaire manier: door elkaar verhalen te vertellen.

PODIUM V Studio Café i.s.m. Theaters Tilburg/ 600 bezoekers

Tilt heeft een vaste plek in het maandelijkse Studio Café van Theaters Tilburg. Elke eerste zondag van de maand krijgt een jonge auteur – vaak iemand die nog niet gepubliceerd heeft – de kans zich te presenteren aan een nieuw publiek. Hij of zij schrijft een tekst geïnspireerd op een voorstelling die in Theaters Tilburg plaatsvindt. In 2018 waren er zes edities waarbij een Tilt auteur optrad. In totaal trok het studio café in 2018 zo'n 600 bezoekers.

PODIUM VI Optredens Boeken Rond het Paleis i.s.m. Stichting Cools: 26 augustus/ publieke ruimte

Boeken rond het Paleis is de jaarlijkse boekenmarkt die traditioneel plaatsvindt in het laatste weekend van augustus. Tilt verzorgt altijd een deel van het literaire programma, op verzoek van Stichting Cools. In 2018 vroegen we studenten van het Tilburgs conservatorium om een hun favoriete boek om te zetten in een literaire performance. De studenten traden op op verschillende plekken op de markt.

3.2 Talentontwikkeling

TALENTONTWIKKELING I Poetry Circle 013

Poetry Circle bestaat uit diverse kringen van *spoken word* artiesten (beginnend en gevorderd) in verschillende steden in Nederland. Poetry Circle Nowhere is vanaf de start in Amsterdam uitgegroeid tot een professioneel gezelschap dat vele podia en festivals van nationale en internationale allure beklom. Door geen genre uit te sluiten verrast Poetry Circle Nowhere keer op keer.

Sinds enkele jaren bestaat in Tilburg de Poetry Circle 013. In 2017 startten Tilt, De Nieuwe Vorst en Poetry Circle Nowhere gezamenlijk een tweejarig traject om de Poetry Circle te professionaliseren.

Poetry Circle 013 is een belangrijke groep voor Tilt, omdat *spoken word* een steeds grotere rol krijgt bij talentontwikkeling binnen de letteren. In het nieuwe talentontwikkeltraject WOLK (zie talentontwikkeling 4) worden *spoken word* artiesten dan ook meegenomen in de selectie. In Poetry Circle 013 leren de deelnemers via workshops om hun gedachten poëtisch te verwoorden en via performances over te brengen op een publiek. De groep bestaat uit 10 tot 15 schrijvende performers in de leeftijdscategorie 15 tot 30 jaar. Het streven is om een groep samen te stellen die divers is in (culturele) achtergrond, gender, opleidingsniveau en ervaring.

Per seizoen (seizoenen lopen van 1 september tot 31 augustus het volgende jaar) worden twee coaches aangesteld. De coaches bewaken en begeleiden de artistieke ontwikkeling van zowel de individuen als de groep. Bovendien komen er enkele gastdocenten vanuit verschillende disciplines langs. De gastdocenten hebben lokaal of landelijke relevantie in hun discipline en spreken tot de verbeelding van de doelgroep.

Op 8 november 2018 vond de auditie voor Poetry Circle 2018–2019 plaats. Een aantal deelnemers stroomde door vanuit de oude lichte, maar er waren ook nieuwe aanwinsten. De coaches van de Poetry Circle zijn Onias Landveld en Lynne Kuijer.

In juli 2018 vond de eindmanifestatie van Poetry Circle in de Neushoorn Leeuwarden plaats. Ook Poetry Circle 013 nam deel aan diverse workshops, evenals de Tilt talenten van 2018.

TALENTONTWIKKELING II. Educatief programma

♦ Tilt & universiteit

Met docenten literatuurwetenschappen, de redactie van universiteitsblad *Univers*, het online platform DiggIt en studenten van studievereniging *Animo* bespraken we in 2017 en 2018 de mogelijkheden voor een gezamenlijke programmering. Tilt en het departement Cultural Studies van Tilburg University willen de komende jaren gezamenlijk optrekken zodat de academische programmering meer structureel ingebed wordt binnen Tilt. Wij willen op onze beurt een structureel onderdeel worden van het aanbod van de universiteit. Deze gesprekken hebben onder andere geleid tot een nieuwe opzet van het Tilt project *writer in residence*. In 2018 maakten we dit een gezamenlijk project, en nodigden we de *writer in residence* al een half jaar voor het Tilt Festival uit in Tilburg. De Vlaamse auteur Fikry el Azzouzi trapte in september 2018 af. Hij logeerde op uitnodiging van Tilt en de universiteit een week in Tilburg en gaf onder andere college aan studenten van Tilburg University. Dit college was ingebed in het college *Transformations of the public sphere* van William Arfman en ging over zijn voorstelling Malcolm X. Het college werd bijgewoond door 60 studenten.

♦ Tilt en Fontys

In de afgelopen jaren heeft Tilt een mooie samenwerking met Fontys opgebouwd. De minor Creative Writing sluit uitstekend aan bij Tilt, en in de plannen voor de *writer in residence* wordt hiermee rekening gehouden. In 2018 ontmoetten studenten twee *writers in residence*: Lieke Marsman en daarna haar opvolger Fikry el Azzouzi.

♦ Educatief programma voor jongeren en kinderen

In de aanloop naar Tilt Festival 2018 vond een workshoptraject plaats in Tilburg-Noord: *Noord op Tilt*. De inzet van het traject was het bereiken van kinderen met verschillende culturele achtergronden. Dat deden we met leerlingen van basisscholen De Regenboog en Aboe el-Chayr. Zij leerden in een aantal poëzielessen om gedichten te schrijven 'op bestelling'. Tijdens het Tilt Festival schreven ze gedichten voor voorbijgangers op de Tilburgse zaterdagmarkt.

♦ Kunstbende natraject

De drie winnaars uit de voorronde van Kunstbende 2018 in de categorie Taal kregen in 2018 een na-traject aangeboden vanuit Kunstbende, Het Zuidelijk Toneel en Tilt. In dit traject werden zij uitgedaagd om nieuw werk te maken dat zich verhoudt tot een van de politieke thema's die uit een enquête van HZT naar voren zijn gekomen. Zij kozen om zich te verbinden aan het thema gezondheidszorg, omdat dat naar eigen zeggen het fundament is van een gezonde samenleving. In drie bijeenkomsten onderzochten zij hun eigen engagement onder leiding van gespreksleider Eva Schmetz, keken zij rond in een zorginstelling, en schreven zij nieuwe teksten onder begeleiding van Maartje Wortel. Het resultaat is gebundeld in het boekje *En nu wij, drie korte verhalen uit de zorg*. Dit boekje werd uitgedeeld tijdens de eindmanifestatie van *En nu wij*, georganiseerd door het Zuidelijk Toneel.

TALENTONTWIKKELING III. Talent op Tilt 2018

In totaal plaatste Tilt in 2016–2019 negen talenten in een ontwikkeltraject. Het traject zetten we op met een reeks partners uit het literaire veld in Nederland en Vlaanderen. De talenten zijn: Bart Smout, Jens Meijen, Giuseppe Minervini, Marjolijn van de Gender, Leen Pil, Loren Brouwers, Yelena Schmitz, Elianne van Elderen en Sander Hobin.

De talenten traden onder andere op tijdens het Tilt Festival en we zetten ze in bij het bedrijvenprogramma Tilt Inc. (zie III residenties). Daarnaast waren zij bij deBuren in Brussel te zien in *Radeloos geluk*, een literaire lunch met Jan Vanriet. Ook professionaliseerden we de publicatie van de korte verhalen die de talenten schreven in het kader van hun ontwikkeltraject. We maakten een leporello die uitgedeeld werd tijdens het festival en geplaatst werd in het jonge Vlaamse literaire tijdschrift ZINK.

In het traject koppelden we de talenten aan interessante partners uit het netwerk en we organiseerden diverse bijeenkomsten. Zo ontmoetten ze elkaar in Antwerpen bij uitgeverij Vrijdag, omdat de Nederlandse talenten de Vlaamse uitgeverwereld niet kenden. Op deze manier leerden de talenten elkaar beter kennen, waarmee de kiem gelegd is voor toekomstige samenwerkingen.

Verschillende ‘Tilt-talenten’ hebben inmiddels een contract bij een professionele uitgeverij: Bart Smout, Marjolijn van de Gender, Leen Pil en Jens Meijen en op korte termijn Yelena Schmitz.

TALENTONTWIKKELING IV. WOLK

In 2018 verkenden we samen met Watershed en Poetry Circle Nowhere hoe we samen konden werken rondom talentontwikkeling. Dit in het kader van de wens van de Provincie Noord-Brabant om talenten te ontwikkelen binnen zogenaamde ‘hubs’, samenwerkingsverbanden van verschillende organisaties die binnen dezelfde discipline werkzaam zijn. In de voorbereidende gesprekken over de TalentHub, bleek de wens te bestaan om in een hechter samenwerkingsverband aan de slag te gaan. Hieruit kwam het plan voort voor WOLK, een talentontwikkelingstraject voor schrijvers, gedragen door Tilt, Watershed en Poetry Circle Nowhere.

Voor het opzetten, ontwikkelen en uitvoeren van dit talentprogramma ontvangen we van de Provincie Noord-Brabant € 120.000,- voor 2019 en 2020. Samen bieden we een talententraject in de volle breedte van het schrijverschap. Het penvoerderschap van WOLK ligt bij Watershed. Tilt levert de coördinator (Anneroos Goosen) en uren voor directieoverleg. Ook krijgen de WOLK-talenten een plek tijdens o.a. het Tilt Festival.

Visie WOLK

WOLK is het talentontwikkelingstraject voor schrijvers, performers en makers bij wie het woord centraal staat. Met WOLK bieden we talentvolle schrijvers langdurig intensieve begeleiding en een plek om zich te ontwikkelen en te verdiepen.

Het schrijversvak is veelzijdig, daarom de deelnemers aan WOLK ook. Schrijvers werken onder meer aan romans, *spoken word* performances, korte verhalen, essays, scenario’s en podcasts. Binnen het traject werken de deelnemers aan hun eigen positie binnen de letteren, maar ondersteunen zij elkaar ook in het ontwikkelen van nieuw werk. De unieke identiteit en stem van iedere maker is het vertrekpunt van het traject.

3.3 Residenties/ Publicaties

RESIDENTIES I Bedrijvenprogramma Tilt Inc.

Tilt Inc. neemt de positie in tussen twee groeiende velden in het Brabantse landschap: het innovatieve bedrijfsleven én jonge literaire talenten in de provincie. De ambitie is om jaarlijks tien Brabantse bedrijven aan tien Brabantse talenten te koppelen. Per bedrijf nodigt Tilt een jonge auteur uit die twee maanden een residentie krijgt in het betreffende bedrijf. Op deze manier doet hij of zij inspiratie op voor een kortverhaal. Ondertussen leren de medewerkers het talent kennen en zien zij hun eigen bedrijf door andere ogen. Zo komen de wereld van de kunst en de zakenwereld samen; zij beïnvloeden elkaar wederzijds. Bedrijven betaalden in 2018 € 2.500,- euro om deel te nemen aan Tilt Inc.

Doelstellingen

- We breiden ons talentontwikkelingstraject uit en dragen het actief uit.
- Met dit project bouwt Tilt aan een literair oeuvre dat iets zegt over de Brabantse identiteit en een kunstzinnige visie werpt op het bedrijfsleven in onze provincie.
- We verbinden nieuwe publieksgroepen aan Tilt; de deelnemende bedrijven zorgen voor nieuw publiek voor deze de jonge auteurs.
- We genereren zelf inkomsten.
- Tilt vergroot haar naamsbekendheid in Noord-Brabant.

Het eerste Tilt Inc. project is een succes te noemen. Het werven van bedrijven kostte tijd, maar het resultaat was goed, acht Tilburgse bedrijven én acht jonge schrijvers hebben zich gecommitteerd aan het project. Lucas de Waard, Hanneke Hendrix, Martijn Neggers, Teddy Tops, Yelena Schmitz, Glenn Markesteijn, Elianne van Elderen en Bart Smout werkten in tijdelijke dienst van Gianotten Printed media, de Efteling, Avec, de Gemeente Tilburg, La Trappe Trappist, PauwR Digital Marketing, de Provincie Noord-Brabant en Logistic Force.

In november 2018 bracht Tilt een literaire verhalenbundel uit met daarin alle verhalen die geschreven zijn tijdens de residenties: *Inc.: schrijvers + bedrijven = verhalen*. De bundel werd aan het einde van de residentieperiode officieel gepresenteerd aan alle deelnemende bedrijven, organisaties en auteurs. Daarbij waren nagenoeg alle bedrijven en schrijvers aanwezig, evenals een enthousiast publiek. De zaal was gevuld met ongeveer 50 mensen.

Tilt Inc. gaat om een samenwerking waar beide partijen winst uit halen. Bedrijven verbinden zich duurzaam aan de literaire sector. Bovendien stelt Tilt op deze manier een unieke bundel met Brabantse verhalen samen, waardoor het project boven zichzelf uitstijgt.

RESIDENTIES II Schrijver in huis

▲ Writer in residence Tilburg; maart 2018 – Lieke Marsman

Lieke Marsman was de vijfde writer in residence die tijdens het Tilt Festival in Tilburg verbleef. Oorspronkelijk wilde Lieke iets schrijven over de bodemkwaliteit van Tilburg. Al tijdens de festivalweek bleek dat Lieke eigenlijk te ziek was om een goed onderzoek te kunnen doen. Kort na de Boekenweek werd bekend dat ze een kwaadaardige tumor in haar schouder had. De onzekere periode die daarop volgde, vormde de aanleiding voor een totaal andere publicatie. Ze maakte *De volgende scan duurt 5 minuten*, dat Tilt uitgaf samen met Uitgeverij Pluim. Lieke onderzoekt in dit boek met tien gedichten en een essay hoe een ziek lichaam zich verhoudt

tot een zieke wereld. We presenteerden het boek van Marsman op 25 oktober 2018 in Theater De Nieuwe Vorst. Maartje Wortel, Liekes voorganger als writer in residence, interviewde haar. Het boekje kreeg direct lovende recensies.

▲ Aftrap nieuwe residentieproject tijdens Theaterfestival Boulevard:

augustus 2018

Tilt gaat in 2019–2020 van start met meerdere auteursresidentie. Het idee is om een of twee keer per jaar een bijzonder evenement of locatie binnen Brabant te kiezen en daar een schrijver uit te nodigen. De auteur maakt aan de hand van de belevenissen en bevindingen een publicatie. Zo wordt het evenement of de locatie door middel van fictie zichtbaar gemaakt voor een nieuw publiek.

Doelstellingen

- Door middel van fictie de zichtbaarheid van Brabantse evenementen en locaties vergroten.
- Laten zien wat een verscheidenheid er is in Brabant via een *‘outsider’s eye’*.
- Het verlenen van een schrijfpdracht aan een jonge, geëngageerde auteur.

De aftrap van het nieuwe residentieproject vond plaats tijdens Theaterfestival Boulevard ‘s-Hertogenbosch. Het festival ontvangt jaarlijks 140.000 bezoekers uit binnen- en buitenland en presenteert theater, dans en werk dat zich niet makkelijk in een hokje laat plaatsen. Theaterfestival Boulevard had dit jaar als motto: *What you see is what you guess*. Tilt en Boulevard nodigden dichter Radna Fabias uit om zich in het festival en de stad Den Bosch te verdiepen. Radna Fabias trad verschillende keren op tijdens het festival en schreef een column die zij voordroeg en publiceerde in de dagkrant. Het idee was dat Radna haar werk in mei zou publiceren. Helaas heeft ze haar werk om persoonlijke redenen niet kunnen afmaken. Met Boulevard is afgesproken dat we een manier zoeken om de samenwerking tijdens het Boulevardfestival in 2019 een vervolg te geven.

4 PUBLIEK

4.1 Publieksbereik activiteiten Tilt 2018

In 2018 bezochten in totaal 1448 mensen de activiteiten van Tilt, verspreid over een aantal podia. Naast de bezoekers van onze activiteiten, hadden we ook een breed bereik met de publicaties van onze auteurs. Zo is de bundel van writer in residence Lieke Marsman veel verkocht en kreeg ze in landelijke media veel aandacht. Dan hebben we in 2018, zoals voorgenomen, het betaalde programma van het Tilt Festival verdicht en het programma in de publieke ruimte uitgebreid.

	Bezoekersaantallen:
Tilt Festival hoofdavond	336
Straat op Tilt	publieke ruimte
Film Jasper Mikkers	150
Film op Tilt	39
Kort en Laat	60
Boeken rond het paleis	publieke ruimte
Studio cafés	600
Boekpresentatie Lieke Marsman	50
NONF Breda	60
Boekpresentatie Tilt Inc.	50
Aantal deelnemers educatieve trajecten	
Kunstbende natraject	3
Wijkproject Noord op tilt	10
Masterclass Fontys	30
College Fikry El Azzouzi	60

Tabel: Bezoekers Tilt 2018

Het aantal bezoekers van Tilt Festival is in 2018 niet gestegen. In tegenstelling tot onze verwachting, die gebaseerd was op het inzetten op nieuwe doelgroepen. Toch denken we dat we op de goede weg zijn met de nieuwe insteek van het festival en met de benadering van nieuwe doelgroepen zoals de (cultureel diverse) studenten en middelbare scholieren. Het is een kwestie van een lange adem om deze doelgroepen ook daadwerkelijk te kunnen tellen als bezoekers. Door de wijken in te gaan en ons programma beter af te stemmen op de doelgroep, alsook door meer activiteiten door het jaar heen te organiseren, verwachten we een stijging van de publieksaantallen van het festival. De Facebookpagina van Tilt heeft 1833 likes, op Twitter wordt Tilt door 892 mensen gevolgd, en op Instagram zijn dat er 684. De nieuwsbrief heeft 790 abonnees.

4.2 Doelgroepen

Tilt bouwde de afgelopen jaren aan het behouden van een trouw publiek voor haar activiteiten én ging actief op zoek naar nieuw publiek, in het bijzonder naar studenten en mensen met een andere culturele achtergrond.

4.2.1. Studenten

Tilt had in 2018 regelmatig overleg met Tilburg University over het festival en een nieuwe programmering die speciaal aansloot bij de interesses van studenten. Literatuurwetenschapper Sander Bax trad op tijdens het Tilt Festival en verbond het thema – privé – aan zijn colleges. Ook de studenten Creative Writing van Fontys Hogeschool waren de afgelopen twee jaar zeer nauw betrokken bij het festival. Studenten werden betrokken als vrijwilligers en als bezoekers. Hiernaast werkte Tilt in 2018 met een (werk)student van de Radboud Universiteit Nijmegen, en kwam daar per 1 oktober 2018 een stagiair van de Fontys Academie voor Journalistiek uit Tilburg bij. Het doel van deze stages is onder andere dat de studenten onze programmering aan een kritische blik onderwerpen.

4.2.2. Publiek met een andere culturele achtergrond

Tijdens de festivals van 2017 en 2018 maakten we een start met het programmeren voor een meer divers publiek. Dat deden we letterlijk door nieuwe doelgroepen op te zoeken in de wijk waar zij voornamelijk wonen. Daarnaast programmeerden we tijdens het festival artiesten met verschillende culturele achtergronden, zodat het festival een betere afspiegeling vormt van de Nederlandse samenleving. Om dit de komende jaren voor elkaar te krijgen

willen we in onze organisatie iemand met een andere culturele achtergrond als programmamaker, communicatiemedewerker en/of stagiair aanstellen.

5 TILT FINANCIEEL

5.1 Eind 2018: Hoe staat Tilt ervoor?

Stichting BookAwake sluit 2018 af met een negatief resultaat van € 19.578,-. De baten vallen circa 28% lager uit dan begroot en de lasten zo'n 22% lager.

Vanaf 2017 ontvangt Tilt structurele subsidies van de gemeente Tilburg, de Provincie Noord-Brabant en het Nederlands Letterenfonds. We maakten een vierjarenbegroting van om en nabij € 300.000 per jaar, voor organisatie en projecten. In de jaren 2017 en 2018 is er een verschil tussen begroting en realisatie van ongeveer € 100.000. In 2017 hadden we een overschot, in 2018 een tekort, dat we aanvullen uit de algemene reserve.

Het verschil tussen begroting en realisatie is terug te voeren op tegenvallende publieks- en sponsorinkomsten, zowel bij de beheerslasten als bij de activiteitenlasten. We hebben in 2018 meer activiteiten georganiseerd dan in 2017. Om dit te kunnen doen hebben we het risico genomen om de activiteit wel doorgang te laten vinden, terwijl het niet zeker was dat we de begrote publieksinkomsten zouden halen.

We hebben gedurende het jaar gestuurd op de kosten, dan wil zeggen dat we bespaard hebben op personeel en activiteiten, vanwege de tegenvallende baten. Uit de notulen van de bestuursvergadering van oktober 2018 blijkt dat het verwachte tekort ongeveer € 20.000 was. We hebben toen geconcludeerd dat we geen interventies meer konden doen om het verlies te voorkomen.

Als gevolg van dit tekort, daalt de algemene reserve.

5.2 Begroting 2019

De begroting voor 2019 is eind 2018 vastgesteld door het bestuur van Stichting Tilt. Hierin gaan we uit van een bedrag van € 370.077. De begroting bestaat uit de volgende posten.

Beheerkosten vast personeel	€ 193.577
Beheerkosten materieel	€ 15.100
Activiteitenlasten	€ 161.400
Totaal lasten	€ 370.077
Directe opbrengsten	€ 25.500
Indirecte opbrengsten	€ 86.153
Subsidies	€ 258.424
Totaal opbrengsten	€ 370.077

Tabel: Bezoekers Tilt 2018

De subsidiebijdragen voor 2019 zijn vastgesteld (€ 258.424). Ook is van de indirecte opbrengsten een bedrag van € 55.950 vastgesteld door het Prins Bernhard Cultuurfonds.

In 2019 is de begroting bijgesteld op publieksinkomsten uit kaart- en boekverkoop, die hebben we naar beneden bijgesteld (van € 28.250 in 2018 naar € 25.500 in 2019). Ook de post diverse baten is fors lager in 2019, van € 110.514 naar € 87.653) Dat betekent niet dat we niet zoeken naar manieren om een groter publiek te bereiken voor onze activiteiten, met name voor het Tilt Festival.

Tilt werkt aan een visiedocument over het publieksbereik en het percentage inkomsten uit kaartverkoop en andere verkoop van kleine organisaties. Wij merken dat zowel wijzelf als vele andere kleinere organisaties (met name die buiten de Randstad) moeite hebben voldoende publieksinkomsten te behalen. Tilt pleit ervoor om kleinere organisaties de kans te geven hun publieksinkomsten geleidelijk op te bouwen.

5.3 Risico's

Risico

Op de begroting van 2019 staat een bedrag open van € 50.500, waarvan we nog niet zeker zijn. Naar verwachting halen we dit bedrag binnen met het project Tilt Inc. (€ 25.000), bijdragen van partners (€ 8.500) en publieksinkomsten (€ 9.500) en inkomsten verkoop publicaties (€ 7.500)

Mocht gedurende het jaar blijken dat we vanuit de bedrijven niet het beoogde bedrag zullen ontvangen, dan nemen we maatregelen. De kosten voor Tilt Inc. (€ 25.000) zullen aangepast worden aan de inkomsten. Minder bedrijven betekent minder budget voor Tilt Inc. Voor het overige bedrag (€ 25.500) zullen we korten op begrote uren voor freelancers, het gaat om een totaal begroot bedrag van € 47.680.

Risico

Tilt loopt het risico op een liquiditeitsprobleem. We kunnen ons in 2019 geen risico veroorloven, aangezien de algemene reserve is geslonken.

De begroting dient maandelijks nauwlettend te worden gecontroleerd door directie, administratie en penningmeester. Bovendien neemt Tilt de nodige maatregelen om de algemene reserve aan te vullen.

Risico

Tilt loopt het risico dat nieuwe activiteiten minder publiek trekken dat begroot.

Al is de begroting in 2019 minder ambitieus dan voorgaande jaren wat betreft publieksinkomsten, toch zullen we moeten blijven nadenken over hoe we ons beoogde publiek het best kunnen bereiken en ook een manier vinden om de publieksinkomsten te verhogen. Het kan zijn dat we onze activiteiten nog eens goed onder de loep moeten nemen. We moeten blijven evalueren en onze beleidsdoelstellingen helder vertalen in een publieksonderzoek en plan.

Risico

Tilt organiseert veel activiteiten voor een doelgroep die niet meteen inkomsten genereert (jonge schrijftalenten, studenten, jongeren, mensen op straat). We lopen het risico dat dit onvoldoende zichtbaar is voor fondsen en subsidiegevers omdat de resultaten moeilijk te meten zijn.

De directie van Tilt ontwikkelt, samen met het bestuur, een strategie om de resultaten van de activiteiten op een heldere manier aantoonbaar te maken.

Risico

Tilt is met WOLK een samenwerking aangegaan waarvan we nog niet weten wat deze Tilt op zal leveren aan zichtbaarheid en succes van de deelnemende auteurs. Risico is bovendien dat de subsidiegelden voor dit project in 2020 stoppen of verminderen.

Belangrijk is dat Tilt haar eigen beleid rondom talentontwikkeling blijft maken zodat talentontwikkeling niet stopt als WOLK zou stoppen. Tilt zal bovendien zorgen dat de talenten uit het ontwikkelprogramma ook aan Tilt verbonden worden, en blijven.

Meer informatie over Tilt en Tilt festival vindt u op onze website:

www.tilt.nu

JAARREKENING 2018 STICHTING TILT

BALANS STG TILT PER 31 DECEMBER 2018

	<u>31 december 2018</u>		<u>31 december 2017</u>	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
website	<u>4.500</u>		<u>0</u>	
		4.500		0
Vorderingen				
omzetbelasting	3.262		2.658	
rekening-courant BMB	0		620	
subsidies	26.340			
overige vorderingen	<u>6.064</u>		<u>21.377</u>	
		35.666		24.655
Liquide middelen				
banken	<u>19.787</u>		<u>39.145</u>	
		<u>19.787</u>		<u>39.145</u>
		<u>59.953</u>		<u>63.800</u>

PASSIVA

Eigen Vermogen

	<u>31 december 2018</u>		<u>31 december 2017</u>	
	€	€	€	€
algemene reserve	30.757		15.001	
exploitatiesaldo	-/- <u>19.578</u>		<u>15.756</u>	
		11.179		30.757
Kortlopende schulden				
rekening-courant BMB	48		0	
overlopende subsidies	21.840		0	
overige schulden	19.209		26.091	
te betalen vakantietoelage	4.148		1369	
te betalen verlofuren	490		490	
belastingen en pensioenen	<u>3.039</u>		<u>5093</u>	
		<u>48.774</u>		33.043
		<u>59.953</u>		<u>63.800</u>

EXPLOITATIEREKENING STG TILT

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2018 €	Afwijking tov begroting €	
BATEN					
Opbrengsten	6.090	28.250	5.822	-/-	22.428
Diverse baten	32.583	110.514	29.312	-/-	81.202
Subsidies	<u>201.351</u>	<u>230.000</u>	<u>232.771</u>	+	2.771
TOTAAL BATEN	<u>240.024</u>	<u>368.764</u>	<u>267.906</u>	-/-	100.858
LASTEN					
Bestuur en organisatie	21.109	49.475	20.390	+	29.085
Huisvesting	9.803	18.700	11.419	+	7.281
Personeel	142.742	189.844	165.375	+	24.468
Administratie	6.773	21.020	12.586	+	8.434
Automatisering	705	5.000	1.147	+	3.853
Collectie en media	122,59	0	543	-/-	543
Specifieke kosten	43.015	84.725	54.088	+	30.637
Overige kosten	-/- <u>1</u>	<u>0</u>	<u>97</u>	-/-	97
TOTAAL LASTEN	<u>224.268</u>	<u>368.764</u>	<u>265.644</u>	+	103.120
EXPLOITATIESALDO	15.756		2.262		
Reservering vlg jaren subsidie Talent Hub			-/- 21.840		
Ten laste / gunste van alg reserve	-/- <u>15.756</u>		<u>19.578</u>		
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>		

BATEN

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2018 €	Afwijking tov begroting €	
BATEN					
Opbrengsten:					
- kaartverkoop / boeken	<u>6.090</u>	<u>28.250</u>	<u>5.822</u>	-/-	22.428
	6.090	28.250	5.822		
Diverse baten:					
- rente spaarrekening	43	0	-/- 38	-/-	38
- sponsoring / private fondsen	30.040	110.514	29.119	-/-	81.395
- bijdrage partners	<u>2.500</u>	<u>0</u>	<u>232</u>	+	232
	32.583	110.514	29.312		
Subsidies:					
- doelsubsidies	<u>201.351</u>	<u>230.000</u>	<u>232.771</u>	+	2.771
	201.351	230.000	232.771		
TOTAAL BATEN	<u>240.024</u>	<u>368.764</u>	<u>267.906</u>	-/-	100.858

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
LASTEN				
Bestuur en organisatie:				
- bestuurskosten / vergoedingen	8.854	4.750	4.790	-/- 40
- publiciteit en voorlichting	9.093	41.350	12.346	+ 29.004
- contributie + vakliteratuur	162	375	100	+ 275
- accountantskosten	3.000	3000	3.154	-/- 154
	<u>21.109</u>	<u>49.475</u>	<u>20.390</u>	
Huisvesting:				
- zaalhuur / energie / verzekering	6.690	11.700	7.270	+ 4.430
- kleine aanschaffingen / aankleding	219	4.000	1.397	+ 2.603
- techniek / parkeerkosten	2.894	3.000	2.752	+ 248
	<u>9.803</u>	<u>18.700</u>	<u>11.419</u>	
Personeel:				
- salarissen (vast personeel)	53.016	121.254	122.624	-/- 1.371
- te betalen verlofuren	490	0	0	+ 0
- studiekosten	0	1.500	268	+ 1.233
- freelance	87.683	67.090	39.971	+ 27.119
- overige personeelskosten	1.552	0	2.513	-/- 2.513
	<u>142.742</u>	<u>189.844</u>	<u>165.375</u>	
Administratie:				
- drukwerk programma	1.349	14.150	6.511	+ 7.639
- kantoorbenodigdheden	799	1.500	856	+ 644
- telefoonkosten	120	0	90	-/- 90
- bankkosten	216	0	237	-/- 237
- financiële administratie	4.290	5.370	4.891	+ 479
	<u>6.773</u>	<u>21.020</u>	<u>12.586</u>	

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
Automatisering:				
- systeemmaterialen bibl autom	74	2.000	0	+ 2.000
- onderhoud bibl autom	69	0	69	-/- 69
- kosten website	<u>563</u>	<u>3.000</u>	<u>1.078</u>	+ 1.922
	<u>705</u>	<u>5.000</u>	<u>1.147</u>	
Collectie en media:				
- boeken	123	0	543	-/- 543
Specifieke kosten:				
- kosten programmering	43.015	84.725	54.088	+ 30.637
Overige kosten:				
- overige kosten	-/- 1	0	97	-/- 97
TOTAAL LASTEN	<u>224.268</u>	<u>368.764</u>	<u>265.644</u>	+ 103.120
EXPLOITATIESALDO	15.756		2.262	
Reservering vlg jaren subsidie Talent Hub			-/- 21.840	
Ten gunste / laste van alg reserve	-/- <u>15.756</u>		<u>19.578</u>	
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	

EXPLOITATIEREKENING PROJECTEN STG TILT

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2018 €	Afwijking tov begroting €	
BATEN					
Opbrengsten	6.061	28.250	5.591	-/-	22.659
Diverse baten	31.408	97.525	29.312	-/-	68.213
Subsidies	30.000	50.000	50.010	+	10
TOTAAL BATEN	<u>67.469</u>	<u>175.775</u>	<u>84.912</u>	-/-	90.863
LASTEN					
Bestuur en organisatie	11.216	44.350	13.325	+	31.025
Huisvesting	2.423	11.500	4.101	+	7.399
Personeel	15.659	21.050	1.344	+	19.707
Administratie	647	14.150	4.358	+	9.792
Automatisering	0	0	0	+	0
Collectie en media	75,47	0	32	-/-	32
Specifieke kosten	37.062	84.725	50.966	+	33.759
Overige kosten	0	0	0	+	0
TOTAAL LASTEN	<u>67.083</u>	<u>175.775</u>	<u>74.125</u>	+	101.650
EXPLOITATIESALDO	385		10.788		
Reservering vlg jaren subsidie Talent Hub			-/-	21.840	
Ten gunste / laste van alg reserve	-/- 385			11.052	
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>		

BATEN

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2018 €	Afwijking tov begroting €	
Opbrengsten:					
- kaartverkoop / boeken	6.061	28.250	5.591	-/-	22.659
	<u>6.061</u>	<u>28.250</u>	<u>5.591</u>		
Diverse baten:					
- sponsoring / private fondsen	28.908	97.525	29.080	-/-	68.445
- bijdrage partners	2.500	0	232	+	232
	<u>31.408</u>	<u>97.525</u>	<u>29.312</u>		
Subsidies:					
- doelsubsidies	30.000	50.000	50.010	+	10
	<u>30.000</u>	<u>50.000</u>	<u>50.010</u>		
TOTAAL BATEN	<u>67.469</u>	<u>175.775</u>	<u>84.912</u>	-/-	90.863

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
LASTEN				
Bestuur en organisatie:				
- bestuurskosten / vergoedingen	6.107	3.000	2.716	+ 284
- publiciteit en voorlichting	5.108	41.350	10.609	+ 30.741
	<u>11.216</u>	<u>44.350</u>	<u>13.325</u>	
Huisvesting:				
- zaalhuur / energie / verzekering	0	4.500	0	+ 4.500
- kleine aanschaffingen / aankleding	54	4.000	1.397	+ 2.603
- techniek / parkeerkosten	2.370	3.000	2.704	+ 296
	<u>2.423</u>	<u>11.500</u>	<u>4.101</u>	
Personeel:				
- freelance	15.659	21.050	759	+ 20.291
- overige personeelskosten	0	0	584	-/- 584
	<u>15.659</u>	<u>21.050</u>	<u>1.344</u>	
Administratie:				
- drukwerk programma	647	14.150	4.160	+ 9.990
- kantoorbenodigdheden	0	0	183	-/- 183
- telefoonkosten	0	0	15	-/- 15
	<u>647</u>	<u>14.150</u>	<u>4.358</u>	
Automatisering:				
- kosten website	0	0	0	+ 0
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
Collectie en media:				
- boeken	75	0	32	-/- 32
Specifieke kosten:				
- kosten programmering	37.062	84.725	50.966	+ 33.759
Overige kosten:				
- overige kosten	0	0	0	+ 0
TOTAAL LASTEN	<u>67.083</u>	<u>175.775</u>	<u>74.125</u>	+ 101.650
EXPLOITATIESALDO	385		+ 10.788	
Reservering vlg jaren subsidie Talent Hub			-/- 21.840	
Ten gunste / laste van alg reserve	-/- 385		11.052	
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	

EXPLOITATIEREKENING ORGANISATIE

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2018 €	Werkelijk 2018 €	Afwijking tov begroting €	
BATEN					
Opbrengsten	29	0	231	+	231
Diverse baten	1.176	12.989	1	-/-	12.988
Subsidies	<u>171.351</u>	<u>180.000</u>	<u>182.761</u>	+	2.761
TOTAAL BATEN	<u><u>172.555</u></u>	<u><u>192.989</u></u>	<u><u>182.993</u></u>	-/-	9.996
LASTEN					
Bestuur en organisatie	9.893	5.125	7.065	-/-	1.940
Huisvesting	7.379	7.200	7.318	-/-	118
Personeel	127.083	168.794	164.032	+	4.762
Administratie	6.126	6.870	8.227	-/-	1.357
Automatisering	705	5.000	1.147	+	3.853
Collectie en media	47,12	0	511,2	-/-	511
Specifieke kosten	5.953	0	3.122	-/-	3.122
Overige kosten	-/- <u>1</u>	<u>0</u>	<u>97</u>	-/-	97
TOTAAL LASTEN	<u><u>157.185</u></u>	<u><u>192.989</u></u>	<u><u>191.519</u></u>	+	1.470
EXPLOITATIESALDO	15.370		-/- 8.526		
Ten gunste / laste van alg reserve	-/- <u>15.370</u>		<u>8.526</u>		
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>		

BATEN

Opbrengsten:					
- kaartverkoop / boeken	<u>29</u>	<u>0</u>	<u>231</u>	+	231
	29	0	231		
Diverse baten:					
- rente spaarrekening	43	0	-/- 38	-/-	38
- sponsoring / private fondsen	1.133	12.989	39	-/-	12.950
- bijdrage partners	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	+	0
	1.176	12.989	1		
Subsidies:					
- doelsubsidies	<u>171.351</u>	<u>180.000</u>	<u>182.761</u>	+	2.761
	171.351	180.000	182.761		
TOTAAL BATEN	172.555	192.989	182.993	-/-	9.996

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
LASTEN				
Bestuur en organisatie:				
- bestuurskosten / vergoedingen	2.746	1.750	2.073	-/- 323
- publiciteit en voorlichting	3.985	0	1.738	-/- 1.738
- contributie + vakliteratuur	162	375	100	+ 275
- accountantskosten	3.000	3000	3.154	-/- 154
	<u>9.893</u>	<u>5.125</u>	<u>7.065</u>	
Huisvesting:				
- zaalhuur / energie / verzekering	6.690	7.200	7.270	-/- 70
- kleine aanschaffingen / aankleding	165	0	0	+ 0
- techniek / parkeerkosten	524	0	48	-/- 48
	<u>7.379</u>	<u>7.200</u>	<u>7.318</u>	
Personeel:				
- salarissen (vast personeel)	53.016	121.254	122.624	-/- 1.371
- te betalen verlofuren	490	0	0	+ 0
- studiekosten	0	1.500	268	+ 1.233
- freelance	72.024	46.040	39.212	+ 6.828
- overige personeelskosten	1.552	0	1.928	-/- 1.928
	<u>127.083</u>	<u>168.794</u>	<u>164.032</u>	
Administratie:				
- drukwerk programma	701	0	2.351	-/- 2.351
- kantoorbenodigdheden	799	1.500	673	+ 827
- telefoonkosten	120	0	75	-/- 75
- bankkosten	216	0	237	-/- 237
- financiële administratie	4.290	5.370	4.891	+ 479
	<u>6.126</u>	<u>6.870</u>	<u>8.227</u>	

	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
Automatisering:				
- systeemmaterialen bibl autom	74	2.000	0	+ 2.000
- onderhoud bibl autom	69	0	69	-/- 69
- kosten website	563	3.000	1.078	+ 1.922
	<u>705</u>	<u>5.000</u>	<u>1.147</u>	
Collectie en media:				
- boeken	47	0	511	-/- 511
Specifieke kosten:				
- kosten programmering	5.953	0	3.122	-/- 3.122
Overige kosten:				
- overige kosten	-/- 1	0	97	-/- 97
TOTAAL LASTEN	<u>157.185</u>	<u>192.989</u>	<u>191.519</u>	+ 1.470
EXPLOITATIESALDO	15.370		-/- 8.526	
Ten gunste / laste van alg reserve	-/- 15.370		8.526	
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	

TOELICHTING OP DE BALANS 2018

Vaste activa € 4.500,- (vj. € 0,-)

Er is een 1e termijn betaald voor een website. Deze is geactiveerd. Hierover zal vanaf 2019 afgeschreven gaan worden.

Vorderingen € 9.326,- (vj. € 24.655,-)

Er is per einde boekjaar een bedrag van € 3.262,- aan omzetbelasting terug te vorderen. Dit betreft de maanden november en december. De overige vorderingen bestaan uit openstaande debiteuren, vooruitbetaalde ziektekostenverzekering en pensioenpremie over januari, rente spaarrekening en een nog te ontvangen verkoopfactuur van Klik op Tilt.

Liquide middelen € 19.787,- (vj. € 39.145,-)

Op de Raborekening van de Stichting staat per 31/12/2018 een bedrag van € 19.787,-.

Eigen vermogen € 6.679,- (vj. € 30.757,-)

Het eigen vermogen per 31-12-2018 bedraagt € 6.677,-. Bestaande uit de algemene reserve van € 30.757,- verminderd met het exploitatietekort over 2018 van € 24.078,-.

Kortlopende schulden € 26.934,- (vj. € 33.043,-)

Aan overige schulden staat per 31/12/2018 een bedrag open van € 19.209,-. Dit bedrag bestaat uit openstaande crediteuren, nog te betalen accountantskosten, bankkosten december, nog te betalen stagevergoeding en een factuur van drukwerk. Op de balans staat ook nog een schuld voor te betalen vakantietoeslag € 4.148,-, te betalen verlofuren € 490,-, loonheffing december € 2.885,- en pensioenfonds € 154,-.

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING 2018

Algemeen

Stichting Tilt sluit 2018 af met een negatief resultaat van € 19.578,-. Tegenover € 267.906,- aan baten stonden € 265.644,- aan lasten. Van de baten die we in 2018 ontvingen, moet een gedeelte van € 21.840 gereserveerd worden voor 2019. Dit in verband met gelden van de Provincie Noord-Brabant, die we eind 2018 ontvangen hebben. Een deel daarvan wordt uitgegeven in 2019. De baten vallen circa 28% lager uit dan begroot en de lasten zo'n 22% lager. We hebben zoveel mogelijk rekening gehouden met tegenvallende inkomsten.

BATEN

Opbrengsten (€ 5.822,-)

De inkomsten uit kaartverkoop zijn € 22.428,- lager uitgekomen dan begroot. Het feit dat de inkomsten kaartverkoop lager zijn dan ingeschat, is een probleem dat jaarlijks terugkomt. Feit is dat we vanaf 2016 niet de verwachte groei in publiek bereiken die we beoogden. Hierover zijn gesprekken gevoerd met het bestuur.

Vooraf op de projecten Tilt Festival en NONF zijn de directe opbrengsten veel minder hoog dan begroot. We hebben voor NONF in plaats van € 5.000 voor € 245,94 aan kaarten verkocht.

Diverse baten (€ 29.312,-)

Hieronder worden verstaan: fondsen en sponsors

In vergelijking met de begroting valt de post diverse baten behoorlijk lager uit (€ 81.202,-). Dat heeft te maken met tegenvallende sponsorinkomsten, maar ook met tegenvallende toekenning van private fondsen. We ontvingen geen bijdrage van VSB. VSB heeft het beleid aangepast en selecteert haar projecten veel strenger. Sponsoring in de culturele sector is niet evident. Vandaar dat we eind 2017 het bedrijvenprogramma Tilt Inc. ontwikkelden. Daardoor ontvingen we toch eigen inkomsten in 2018, en de eerste editie leverde dit project een winst van € 4.461 op, dus we haalden het project er ruimschoots uit.

Subsidies (€ 232.771,-)

Deze post bestaat uit subsidie Letterenfonds (€ 70.000 plus indexatie), Subsidie Provincie Noord-Brabant (€ 80.000) en Subsidie Gemeente Tilburg (€ 50.000). De resultaten uit doelsubsidies zijn iets lager dan begroot (€ 2.771).

Eind november 2018 ontvingen Tilt, Watershed en Poetry Circle subsidiegelden van de Provincie Noord-Brabant voor het project WOLK, in totaal € 120.000 voor twee jaar. De administratie wordt gedaan door penvoerder Stichting Watershed. Tilt factureerde in 2018 het voor ons bestemde deel van de subsidie voor 2018-2019, te weten € 26.340.

We splitsen dit bedrag uit in twee delen: een bedrag van € 4.500 - voor de kosten die wij als organisatie gemaakt hebben en een bedrag van € 21.840 voor de projectleiding van WOLK 2019, die door Tilt wordt geleverd. Dit laatste bedrag dient gereserveerd te worden voor 2019.

LASTEN

Bestuur en organisatie (€ 20.390,-)

Hieronder worden verstaan: vergoeding bestuur, publiciteit en voorlichting, vakliteratuur

Er is € 29.085,- minder uitgegeven dan begroot. Dit omdat we in de begroting rekening hielden met hoge uitgaven aan marketing en communicatie, waarop we bespaard hebben omdat een project niet doorging in 2018 (TalentHub). Op andere projecten hebben we wat bezuinigd.

Huisvesting (€ 11.419,-)

De kosten voor huisvesting zijn lager dan begroot (€ 7.281,-)

Dat komt door de post zaalhuur, we kregen een aantal zalen bij activiteiten om niet. Ook hebben we net als vorig jaar met Theater de NWE Vorst nieuwe afspraken rondom de huur van het theater voor het Tilt Festival. We krijgen de zalen voortaan gratis ter beschikking, in ruil voor een afdracht van de opbrengsten. Ook aan aankleding voor het festival hebben we minder uitgegeven dan begroot.

Personeel (€ 165.375,-)

Er is in vergelijking met de begroting € 24.468,- minder aan personeel uitgegeven.

We hebben wel gewerkt met het begrote aantal Fte's, maar we hebben minder uitgegeven aan freelancepersoneel, te weten € 27.119 minder (om te bezuinigen).

Administratie (€ 12.586,-)

De post administratie is ook lager dan begroot (€ 8.434 -). Dat zit hem met name in de drukkosten, we hebben minder drukwerk gemaakt dan van tevoren ingeschat, omdat we ervoor hebben gekozen om niet voor elke activiteit posters/flyers te drukken, en bijvoorbeeld in te zetten op social media.

Automatisering (€ 1.147,-)

De kosten voor automatisering zijn lager dan begroot (€ 3.853,-). Dat komt omdat we niet meer geïnvesteerd hebben in de website omdat we besloten hebben een nieuwe website te maken.

Collectie en Media (€ 543,-)

Deze post is niet begroot maar wel uitgegeven.

Specifieke kosten (€ 54.088,-)

Hieronder worden verstaan: programmakosten

Er is een verschil tussen begroting en realisatie (€ 30.637,-). Dit heeft te maken met het feit dat we gaandeweg het jaar onze uitgaven moesten bijstellen omdat het niet zeker was dat we alle begrote inkomsten zouden ontvangen. Tot die tijd zijn we voorzichtig omgegaan met de financiële middelen. De kosten rondom de TalentHub zijn zoals al eerder aangegeven te komen vervallen in 2018.

GOEDKEURING

Voorzitter: Annemie Jans

Penningmeester: Herman Horst

Secretaris: Annemarie Pijnappel

CONTROLEVERKLARING

Fotografie:

Pagina 14: Evita Copier Photography

Pagina 4, 5, 6, 9, 15, 18,, 46: William van der Voort CLOAKTURE

